

Financial Law Institute

Working Paper Series

WP 2012-02

**Michiel DE MUYNCK en
Jonneke VAN POELGEEST**

**Het aanbieden van consumentenkrediet na
Richtlijn 2008/48 EG: de Nederlandse en
Belgische regelgeving aan elkaar getoetst.**

Januari 2012

WP 2012-02

Michiel DE MUYNCK
en
Jonneke van POELGEEST

**Het aanbieden van consumentenkrediet na Richtlijn 2008/48 EG: de
Nederlandse en Belgische regelgeving aan elkaar getoetst.**

Het aanbieden van consumentenkrediet na Richtlijn 2008/48 EG: de Nederlandse en Belgische regelgeving aan elkaar getoetst.

M. De Muynck en J.M. van Poelgeest¹

1 Inleiding

Als krediet aan consumenten wordt aangeboden, moet de aanbieder van dat krediet zich aan diverse regels houden. Regels voor het aanbieden van krediet gelden in alle lidstaten van de Europese Unie maar zijn slechts in beperkte mate gelijk. De Europese **Richtlijn Consumentenkrediet**² bevat immers geen uitputtende harmonisering van deze gedragsregels.³ Zo blijven onder meer de vergunningplichten voor het aanbieden van krediet, de voornaamste verbintenisrechtelijke aspecten⁴, de sancties en het toezicht buiten het door de richtlijn geharmoniseerde gebied.⁵ Verder zal ook duidelijk blijken dat de richtlijn naast diverse aan de lidstaten gelaten regelgevende opties⁶ tevens, al dan niet bewust, aanleiding kan geven tot uiteenlopende interpretaties. Indien een aanbieder van krediet in diverse lidstaten krediet wenst aan te bieden, zal daarom per lidstaat minutieus moeten worden nagegaan wat de vereisten zijn waar de aanbieder van krediet zich aan moet houden.⁷

In dit artikel zullen wij een aantal aspecten van het aanbieden van consumentenkrediet in België en Nederland bespreken. Hiertoe beschrijven we, na een korte inleiding op de harmonisatie ingevolge Richtlijn 2008/48 EG, in welke wetten de regels voor het aanbieden van krediet in beide landen zijn neergelegd en in welke gevallen de regels (niet (volledig)) van toepassing zijn. Vervolgens wordt nader ingegaan op een aantal belangrijke regels. Naast de vergunningsvereisten komt onder meer de door de richtlijn geharmoniseerde informatieverstrekking aan de consument aan bod. Hierbij dient een onderscheid te worden gemaakt tussen de informatie die voorafgaand aan het sluiten van de kredietovereenkomst moet worden verstrekt, de informatie die in de kredietovereenkomst moet worden opgenomen en de informatie die gedurende de kredietovereenkomst wordt verstrekt. Uit de toetsing van voornoemde hoofdregels met betrekking tot het aanbieden van consumentenkrediet in Nederland aan deze toepasselijk in België, blijken inderdaad een aantal obstakels ingevolge de onvolkomenheid van de (gerichte totale) harmonisatie-oefening inzake consumentenkrediet. Wij onderstrepen dat deze bijdrage geen volledig overzicht biedt van de regels die in Nederland en België voor aanbieders van krediet gelden.⁸

2.1. Harmonisatie van de regels voor het aanbieden van krediet ingevolge richtlijn 2008/48/EG

Artikel 22 van de richtlijn belichaamt het principe van gerichte (totale) harmonisatie: *“in zoverre deze richtlijn geharmoniseerde bepalingen bevat, mogen de lidstaten geen bepalingen handhaven of invoeren in hun nationale wetgeving die afwijken van die welke in deze richtlijn zijn vastgesteld”*.⁹

¹ Jonneke van Poelgeest is advocate bij Loyens & Loeff N.V. Amsterdam. Michiel De Muynck werkt als onderzoeker aan het Instituut voor Financieel Recht van de Universiteit Gent.

² Richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 87/102/EEG van de Raad. Uiterlijk op 11 juni 2010 dienen de bepalingen te zijn omgezet in het nationale recht van de lidstaten. In Nederland is de richtlijn consumentenkrediet per 11 juni 2011 geïmplementeerd en in België was de vernieuwde regelgeving (op enkele uitzonderingen na) per 1 december 2010 van toepassing.

³ Voor een beknopt overzicht van de door de richtlijn geharmoniseerde gebieden en hun omzetting naar Belgisch recht, zie: S. CLERCKX en M. DELBROUCK, “Réforme de la législation en matière de crédit à la consommation”, *Bank. Fin.* 2010/6, 347 e.v.

⁴ Met uitzondering van het herroepingsrecht van de kredietnemer, het recht op vervroegde terugbetaling en de opschorting van de kredietovereenkomst.

⁵ De bankvergunning wordt hier buiten beschouwing gelaten.

⁶ Zie bijvoorbeeld de bepaling inzake de vervroegde beëindiging van het krediet (art. 16 richtlijn).

⁷ Zie over de regels vanaf implementatie van de Richtlijn Consumentenkrediet in Nederland: P. Kerckhaert, “Het Wetsvoorstel ter implementatie van de nieuwe Richtlijn Consumentenkrediet; een overzicht”, *Tijdschrift voor Financieel recht* 2010, p. 114-122 en H.J. Bodifée, “Implementatie van de richtlijn inzake consumentenkrediet” *Tijdschrift voor Financieel recht* 2010, p. 76-86 en J.M. van Poelgeest “Eindelijk, implementatie van de Richtlijn consumentenkrediet!”, *Bedrijfsjuridische berichten* 2011, p. 102-104.

⁸ In de voetnoten in deze bijdrage verwijzen wij de lezer naar meer uitgebreide rechtsleer.

⁹ Zie over het harmonisatiekarakter tevens: *Kamerstukken II* 2009/10, 32339, nr. 3, p. 2. en M. DE MUYNCK, “Consumentenkrediet: Richtlijn 2008/48/EG en de Belgische uitdaging”, *DCCR* 2009, afl. 83, 9-13, E. TERRYEN en J. VANNEROM, “De implicaties van de nieuwe Richtlijn consumentenkrediet voor het Belgisch recht” in R. BLANPAIN en R. TAS (eds.), *Recht in beweging*, Antwerpen, Maklu, 2009, 22-23 en F. VAN DER HERTEN, “De omzetting in het Belgisch recht vande nieuwe Europese richtlijn inzake consumentenkrediet”, in J. CATTARUZZA, W. KUPERS en I. PEETERS, *Liber Amicorum Achilles Cuypers*, Gent, Larcier, 2009, 276-277.

Dit principe geldt onverminderd indien hierdoor het bestaande beschermingsniveau in een lidstaat wordt gereduceerd. Het impliceert aldus naast een verbod tot het invoeren van *minder verregaande bepalingen* eveneens een verbod tot invoering of behoud van strengere, *meer consument beschermende* maatregelen door de lidstaten. Niettegenstaande zowel de Nederlandse als de Belgische wetgever de richtlijnbevestigingen veelal zo letterlijk mogelijk in de nationale rechtsorde poogde om te zetten, zal hieronder als gezegd niettemin blijken dat bepaalde richtlijnbevestigingen aanleiding kunnen geven tot verschillende interpretaties.¹⁰ De plicht tot richtlijnconforme interpretatie van de nationale regelgeving werd eerder bevestigd door het Hof van Justitie.¹¹ In geval van twijfel dienen de Nederlandse en Belgische rechters hierover een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof.¹² De verschillen in regelgeving met betrekking tot het aanbieden van krediet blijven evenwel niet beperkt tot interpretatieverschillen. De tekst ‘*in zoverre deze richtlijn geharmoniseerde bepalingen bevat*’ maakt duidelijk dat een minutieus onderzoek naar wat de richtlijn al dan niet wenst te harmoniseren zich opdringt, terwijl dit niet altijd evident blijkt te zijn.

De lidstaten behouden de vrijheid om bepalingen die niet onder het geharmoniseerde gebied vallen, te *handhaven* of *in te voeren*.¹³ De lidstaten kunnen daarnaast betreffende kredietovereenkomsten waarop de richtlijn niet van toepassing is regelgevend optreden (onder meer door ze alsnog aan de bepalingen van de richtlijn te onderwerpen). Een voorbeeld is dat zowel Nederland als België diverse regels van overeenkomstige toepassing heeft verklaard op "gratis" kredieten, kredieten boven € 75.000 en kredieten onder € 200.

Kredieten waarop alleen sommige bepalingen van de richtlijn toepasselijk zijn dienen echter door de lidstaten onaangeroerd te worden gelaten wat betreft de door de richtlijn geharmoniseerde gebieden. Een voorbeeld kan dit verduidelijken. De regels uit de richtlijn zijn slechts in beperkte mate van toepassing op kredieten in de vorm van een geoorloofde debetstand terugbetaalbaar binnen een termijn van drie maanden.¹⁴ Nederland en België behouden in dit geval enkel de vrijheid wetgevend op te treden betreffende aangelegenheden die volledig buiten het door de Richtlijn geharmoniseerde gebied vallen (dus ruimer dan enkel de op deze specifieke kredietvorm van toepassing zijnde bepalingen uit de Richtlijn!). Zo zullen beide landen voor deze kredietvorm bijvoorbeeld wél de gevolgen van wanprestatie vrij kunnen invullen in hun wetgeving, maar dienen zij zich omgekeerd te onthouden van de invoering van een bepaling die voorziet in een herroepingsrecht bij het aangaan van een dergelijk krediet (zie art. 14 richtlijn dat evenwel niet van toepassing is op krediet in de vorm van een geoorloofde debetstand). De keuze van de Europese regelgever om dit herroepingsrecht niet van toepassing te verklaren op kredieten terugbetaalbaar binnen een termijn van drie maanden dient te worden begrepen als een bewuste keuze van deze laatste of een soort «harmonisering door omissie».

In het hierna volgende wordt besproken welke regelgeving het aanbieden van krediet beheerst, wanneer er onder Nederlands, respectievelijk Belgisch recht sprake is van krediet en van aanbieden van krediet, wanneer de wettelijke regels inzake krediet al dan niet (volledig) van toepassing zijn en wat de voornaamste gedragsregels zijn voor het aanbieden van krediet in beide landen.

2.2 Regelgeving

2.2.1 In **Nederland** zijn de regels met betrekking tot consumentenkrediet neergelegd in de *Wet op het financieel toezicht* en de daarop gebaseerde regelgeving en in het *Burgerlijk Wetboek*. Daarnaast gelden er nog enkele regels op basis van de *Wet op het consumentenkrediet*, maar deze regels zullen in het Burgerlijk Wetboek worden geplaatst.¹⁵

¹⁰ Zie hierover met betrekking tot de Richtlijn Consumentenkrediet: *Kamerstukken II* 2009/10, 32339, nr. 3, p. 3.

¹¹ In de zaak *Kolpenhuis Nijmegen B.V.* verwoorde het Hof van Justitie dit principe als volgt: “*In applying national law and in particular the provisions of a national law specifically introduced in order to implement the directive, national courts are required to interpret their national law in the light of the wording and the purposes of the directive.*” Zie H.v.J. 8 oktober 1987, *Koplinghuis Nijmegen B.V.* (zaak 80/86) te raadplegen op www.curia.eu

¹² E. BALATE, P. DEJEMEPPE en F. de PATOUL, *Le droit du crédit à la consommation. Commentaires de la loi du 12 juin 1991 sur le crédit à la consommation, De Boeck Wesmael, Brussel, 1993, 464.*

¹³ Dit uiteraard enkel voor zover dit gebeurt in overeenstemming met het Gemeenschapsrecht.

¹⁴ In België de zgn. «kredietopeningen».

¹⁵ Voor het verwerken van de regels uit de Wet op het consumentenkrediet in het Burgerlijk Wetboek is al een consultatievoorstel beschikbaar: <http://internetconsultatie.nl/consumentenkrediet>. De Richtlijn Consumentenkrediet is in de Nederlandse wet geïmplementeerd door het wijzigen van de regels in de Wet op het financieel toezicht en de Wet op het consumentenkrediet. In verband met de implementatie is

2.2.2 In **België** wordt het aanbieden van krediet aan consumenten geregeld in de *Wet van 12 juni 1991 op het Consumentenkrediet*¹⁶ (die in de praktijk en hierna wordt aangeduid als “WCK”) en een aantal aanvullende Koninklijke Besluiten.¹⁷

In beide landen speelt uiteraard ook het gemeen verbintenissenrecht, alsook het generieke consumentenrecht, tenminste voor zover niet uitgesloten door de *lex specialis*, een rol.¹⁸

2.3 Krediet

2.3.1 In de **Nederlandse wetgeving** is krediet gedefinieerd als:

*“(a) Het aan een consument ter beschikking stellen van een geldsom, terzake waarvan de consument gehouden is één of meer betalingen te verrichten; (b) Het aan een consument verlenen van een dienst of verschaffen van het genot van een roerende zaak, financieel instrument of beleggingsobject, dan wel het aan een consument of een derde ter beschikking stellen van een geldsom ter zake van het aan die consument verlenen van een dienst of verschaffen van het genot van een roerende zaak, financieel instrument of beleggingsobject, ter zake waarvan de consument gehouden is één of meer betalingen te verrichten, met uitzondering van doorlopende dienstverlening en doorlopende levering van dezelfde soort roerende zaken, financieel instrumenten of beleggingsobjecten, waarbij de consument gehouden is in termijnen te betalen zolang de doorlopende dienstverlening of doorlopende levering plaatsvindt.”*¹⁹

2.3.2 De **Belgische WCK** definieert kredietovereenkomsten als *“elke overeenkomst waarbij een kredietgever een krediet verleent of toezegt aan een consument, in de vorm van uitstel van betaling, van een lening of van elke andere gelijkaardige betalingsregeling.”*²⁰

2.3.3 Krediet is zowel in Nederland als België erg ruim gedefinieerd en omvat niet alleen de situatie dat de consument een bepaald bedrag ontvangt, dat later moet worden terugbetaald. Er is ook sprake van krediet indien de consument een goed of een dienst geleverd krijgt, waarbij de consument pas op een later moment de hiertegenover staande vergoeding moet voldoen. Ook in de gevallen dat de consument geen rente en andere kosten hoeft te betalen in verband met een lening, is er onder zowel Nederlands als Belgisch recht sprake van krediet.²¹ Als de consument een rekening aanhoudt en, voor een al dan niet korte periode, het ter beschikking staande bedrag kan overschrijden, is er eveneens sprake van krediet.

2.3.4 Duidelijk is dat er in beide landen slechts sprake is van “krediet” als er krediet wordt verstrekt aan een “consument”.²² Het begrip consument is niet eenduidig.

---

er een nieuwe titel aan het Burgerlijk Wetboek toegevoegd “consumentenkredietovereenkomsten”. De Nederlandse wetgever heeft het beleid bepalingen uit Europese richtlijnen zoveel mogelijk letterlijk over te nemen, zodat er zo min mogelijk interpretatieverschillen (kunnen) ontstaan. Zie hierover met betrekking tot de Richtlijn Consumentenkrediet: *Kamerstukken II 2009/10, 32339, nr. 3, p. 3.*

¹⁶ Wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet (*BS* 9 juli 1991), zoals onder meer gewijzigd door de wet van 24 maart 2003 tot wijziging van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet (*BS* 2 mei 2003) en de wet van 13 juni 2010 tot wijziging van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, *BS* 21 juni 2010 (hierna: WCK) Zie hierover onder meer M. DE MUYNCK en R. STEENNOT, “De nieuwe wet consumentenkrediet en de kredietopeningen: een afdoende bescherming voor de consument?”, *TBH 2011/3*, 191- 214 en M. DE MUYNCK, “Consumentenkrediet. De wet van 13 juni 2010 gewikt en gewogen”, *CABG* 2011, n°1, 79 p.

¹⁷ Koninklijk Besluit van 21 juni 2011 tot wijziging van verschillende besluiten inzake registratie van persoonsgegevens ingevolge de wijziging van de wet op het consumentenkrediet (*B.S.* 6 juni 2011, 33092 e.v.) en het Koninklijk Besluit van 21 juni 2011 tot wijziging van verschillende besluiten inzake consumentenkrediet en tot uitvoering van de artikelen 5, §1 tweede lid, en §2, en 15, derde lid, van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet (*B.S.* 29 juni 2011, 37804 e.v.)

¹⁸ Zie hierover voor Nederland ook: *Kamerstukken II 2009/10, 32339, nr. 3, p. 3.*

¹⁹ Artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht.

²⁰ Zie artikel 1, 4° WCK

²¹ De **Nederlandse** wetgever heeft zowel de kredietwaardigheidstoets als de overige kredietregels van belang geacht voor gratis kredieten. Om die reden zijn gratis kredieten niet uitgezonderd van het toepassingsbereik van de Wet op het financieel toezicht. Kredietovereenkomsten die betrekking hebben op bedragen van minder dan 200 EUR zijn in **België** slechts gedeeltelijk aan de wettelijke bepalingen onderworpen (zie art. 3 § 2 eerste lid WCK).

²² Dit is conform artikel 3 sub a van de Richtlijn Consumentenkrediet.

In **Nederland** wordt de consument in de Wet op het financieel toezicht gedefinieerd als een niet in de uitoefening van zijn bedrijf of beroep handelende natuurlijke persoon aan wie een financiële onderneming een financiële dienst verleent.²³ In het Burgerlijk Wetboek is opgenomen dat een consument een natuurlijk persoon is die handelt voor doeleinden die buiten zijn bedrijfs- of beroepsactiviteiten vallen.²⁴ In de meeste gevallen zal direct duidelijk zijn of iemand als consument handelt of in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf. Als de consument een kredietovereenkomst sluit voor de aankoop van een badkamer, zal de consument handelen als consument. Echter, bijvoorbeeld in het geval een consument een krediet zowel voor consumptieve als voor zakelijke doeleinden gebruikt, kan er onduidelijkheid over dit begrip bestaan. Hetzelfde geldt indien een consument een krediet slechts krijgt of kan krijgen omdat hij of zij een bepaald beroep of bedrijf uitoefent, terwijl het geleende geld ook wordt gebruikt in het kader van zijn functie (bijvoorbeeld om te investeren in het bedrijf waar iemand als werknemer werkzaam is). In de literatuur wordt aannemelijk geacht dat het begrip consument mogelijk beperkt moet worden uitgelegd conform de jurisprudentie hieromtrent van het Hof van Justitie op het gebied van het internationaal privaatrecht.²⁵ In het arrest *Gruber* oordeelde het Hof van Justitie dat het beschermende regime gekoppeld aan de kwalificatie als consument bij gemengde overeenkomsten uitsluitend toepassing vindt indien het aandeel van het beroepsmatig gebruik zo losstaat van de overeenkomst dat het verband als “marginiaal” kan worden bestempeld en bijgevolg slechts een “*een onbetekenende rol*” speelt in de totaliteit van de verrichting. De consument draagt de bewijslast hiertoe.²⁶

In **België** wordt de consument gedefinieerd als elke natuurlijke persoon die ten aanzien van de onder de wet vallende verrichtingen handelt met een oogmerk dat geacht kan worden vreemd te zijn aan zijn handels-, beroeps- of ambachtelijke activiteiten.²⁷ Om de door de WCK geboden bescherming te genieten, volstaat ingevolge het voornoemde “bestemmingsbeginsel” dat de kredietovereenkomst voor hoofdzakelijk private doeleinden wordt aangegaan. Een marginaal gebruik van het krediet voor handels-, beroeps- of ambachtelijke activiteiten staat de kwalificatie als consument niet in de weg. Indien het privégebruik echter bijkomstig is aan het beroepsmatig gebruik, vindt de WCK geen toepassing.

2.3.5 In **Nederland** is aanbieden van krediet kort gezegd het in de uitoefening van beroep of bedrijf rechtstreeks of middellijk doen van een voldoende bepaald voorstel tot het als wederpartij aangaan van een (krediet)overeenkomst met een consument of het in de uitoefening van een beroep of bedrijf aangaan, beheren of uitvoeren van een kredietovereenkomst.²⁸ De wettelijke regels voor het aanbieden van krediet gelden dus in beginsel als er bedrijfsmatig krediet wordt aangeboden aan consumenten.

Het begrip ‘aanbieden van krediet’ wordt in **België** niet als dusdanig gehanteerd. De gelding van de WCK volgt, uit de hierboven beschreven krediet- en consumentendefinitie, alsook ingevolge het expliciete aangeven van de kredietgever²⁹ enerzijds en kredietbemiddelaar³⁰ anderzijds als adressaat van de regels.

2.4 Regels inzake krediet niet van toepassing

²³ Artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht.

²⁴ Artikel 7:57 lid 1 sub a van het Burgerlijk Wetboek.

²⁵ Zie hierover onder meer: E.H. Hondius en G.J. Rijken (red), *Handboek consumentenrecht*, Zutphen: Uitgeverij Paris, 2011, p. 44.

²⁶ Zie hierover HvJ 20 januari 2005, 464/01, *Gruber/Bay Wa AG*. Te raadplegen op www.curia.eu.int.

²⁷ Artikel 1, 1° WCK

²⁸ Artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht.

²⁹ De kredietgever wordt in artikel 1, 2° WCK gedefinieerd als “*elke natuurlijke persoon, elke rechtspersoon of elke groep van dergelijke personen die een krediet toestaat binnen het kader van zijn handels- of beroepsactiviteiten met uitzondering van de persoon of elke groep van personen die een kredietovereenkomst aanbiedt of sluit wanneer deze overeenkomst het voorwerp uitmaakt van een onmiddellijke overdracht of indeplaatsstelling ten gunste van een erkende kredietgever aangewezen in de overeenkomst.*” De vereiste van een handels- of beroepsactiviteit vermijdt dat kredieten die worden toegestaan in de familiale sfeer onder het toepassingsgebied van de WCK vallen.

³⁰ Kredietbemiddelaars worden door artikel 1, 3° WCK gedefinieerd als “*de natuurlijke of rechtspersonen die niet optreden als kredietgever en die in het raam van hun bedrijfs- of beroepsactiviteiten tegen vergoeding in de vorm van geld of een ander overeengekomen economisch voordeel : (a) aan de consument kredietovereenkomsten voorstellen of aanbieden; (b) consumenten anderszins bijstaan bij de voorbereiding van het sluiten van kredietovereenkomsten (vb. ter gelegenheid van de verkoop van een goed); (c) namens de kredietgever met consumenten kredietovereenkomsten sluiten. Wordt hiermee nog gelijkgesteld: de persoon die kredietovereenkomsten aanbiedt of toestaat wanneer deze overeenkomsten het voorwerp uitmaken van een onmiddellijke overdracht of indeplaatsstelling ten gunste van een andere erkende kredietgever aangewezen in de overeenkomst.*”

2.4.1 Dat er sprake is van (aanbieden van) krediet (aan consumenten), betekent overigens niet in alle gevallen dat ook de (volledige) wettelijke regels voor het aanbieden van krediet van toepassing zijn. Men dient immers rekening te houden met uitsluitingen m.b.t. het toepassingsgebied.³¹ Hieronder wordt uitsluitend ingegaan op enkele voorname uitsluitingen die voortvloeien uit de Richtlijn Consumentenkrediet.

(A.) Volledige uitsluitingen uit richtlijn

- *Hypothecaire kredieten*

Van het toepassingsgebied van de Richtlijn Consumentenkrediet zijn kredietovereenkomsten uitgesloten die gewaarborgd worden door een hypotheek of door een in een lidstaat gebruikelijke andere vergelijkbare zekerheid op een onroerend goed, of gewaarborgd worden door een recht op een onroerend goed.³²

Belangrijk is op te merken dat hypothecair krediet, dat zowel onder de Nederlandse als Belgische definitie van krediet ressorteert, in **België** volledig uit het toepassingsgebied van de WCK is gesloten in zoverre het betrekking heeft op de verwerving of het behoud van een onroerend goed.³³

In **Nederland** vallen kredieten in beginsel wel onder het toepassingsbereik van de Wet op het financieel toezicht. Hypothecaire kredieten zijn in beginsel wel uitgesloten van het toepassingsgebied van de Wet op het consumentenkrediet en het Burgerlijk Wetboek.³⁴

- *Geoorloofde debetstanden op een rekening terugbetaalbaar binnen een maand & creditcards.*

Van het toepassingsgebied van de Richtlijn Consumentenkrediet zijn kredietovereenkomsten uitgesloten in de vorm van een geoorloofde debetstand op een rekening en die binnen een maand moeten worden afgelost³⁵; alsook kredietovereenkomsten zonder rente en andere kosten, en kredietovereenkomsten waarbij het krediet binnen een termijn van drie maanden moet worden terugbetaald en slechts onbetekenende kosten worden aangerekend.³⁶

De eerste uitzondering ziet op de traditionele roodstanden. De tweede uitzondering ziet op de “klassieke” creditcards / accreditiefkaarten zoals type VISA, Mastercard of American Express. Let wel, sommige (al dan niet financiële) instellingen bieden kaarthouders de mogelijkheid om het bedrag van hun uitgavenstaat slechts gedeeltelijk (bijvoorbeeld in termijnen) terug te betalen. Dergelijke *aanvullende* kredietverstrekking, d.i. een additioneel betalingsuitstel, zal wel onder het toepassingsgebied van de richtlijn vallen, aangezien in dergelijk geval veelal rente verschuldigd is en de (volledige) terugbetalingstermijn de twee maanden zal overschrijden.

- In **Nederland** werd de uitsluiting van kredieten die binnen drie maanden moeten worden terugbetaald en waarbij geen of onbetekenende kosten in rekening worden gebracht woordelijk omgezet.³⁷ Kosten kunnen in absolute en in relatieve zin onbetekenend zijn. Wat onbetekenende kosten zijn is niet in de wet vastgelegd. De Autoriteit Financiële Markten beschouwt kosten in relatieve zin onbetekenend als zij maximaal 1% van de kredietsom op jaarbasis bedragen en onbetekenend in absolute zin indien de kosten maximaal €50 op jaarbasis bedragen.³⁸

³¹ Zie hierover (voor Nederland): J.M. van Poelgeest, "Wanneer zijn de regels voor het aanbieden van consumentenkrediet van toepassing?", *Tijdschrift voor de ondernemingsrechtpraktijk* 2010, p. 217 en M. DE MUYNCK, "Consumentenkrediet. De wet van 13 juni 2010 gewikt en gewogen", *CABG* 2011, n°1, 10-21.

³² Artikel 2 lid 2 sub a van de Richtlijn Consumentenkrediet.

³³ Zie artikel 3§1, 6° en 7° WCK die beiden verwijzen naar toepassingsgebied van de bijzondere hypothecaire wetgeving. Overeenkomstig artikel 1 W. Hyp. zijn onderworpen aan de Wet van 4 augustus 1992 op het hypothecair krediet: *alle hypothecaire kredieten bestemd voor het financieren van het verwerven of het behouden van onroerende zakelijke rechten, toegekend aan een natuurlijke persoon, die zijn gewone verblijfplaats in België heeft en die hoofdzakelijk handelt met een oogmerk dat geacht kan worden vreemd te zijn aan zijn handels-, beroeps- of ambachtelijke activiteiten.*

³⁴ Artikel 58 lid 2 Burgerlijk Wetboek en artikel 2 van de Wet op het consumentenkrediet.

³⁵ Artikel 2§2 e) van de Richtlijn Consumentenkrediet.

³⁶ Artikel 2§2 f) van de Richtlijn Consumentenkrediet.

³⁷ Artikel 1:20 van de Wet op het financieel toezicht.

³⁸ Dit standpunt is gepubliceerd op de website van de Autoriteit Financiële Markten, www.afm.nl.

In Nederland zijn geoorloofde debetstanden op een rekening waarbij de consument gehouden is binnen een maand af te lossen op een enkele uitzondering na uitgezonderd van het toepassingsbereik van de wettelijke regels. De regels voor de maximum kredietvergoeding die bij de consument in rekening kan worden gebracht, gelden wel. Daarnaast zijn ook enkele regels met betrekking tot precontractuele informatieverstrekking en de maximum kredietvergoeding van toepassing.³⁹

De Nederlandse regels zijn niet van toepassing als het krediet betreft dat door een werkgever (als nevenactiviteit) aan een werknemer wordt verstrekt onder gunstiger voorwaarden dan in de markt gebruikelijk. Deze uitzondering moet ervoor zorgen dat werkgevers hun werknemers met financiële problemen kunnen ondersteunen. Dit is een uitzondering waar in Nederland in de praktijk veel gebruik van wordt gemaakt.

- In **België** worden: kredietovereenkomsten (1) zonder interest die (2) terugbetaalbaar zijn binnen twee maanden, en (3) waarvoor de jaarlijkse kosten niet meer dan €50 bedragen volledig uitgesloten uit het toepassingsgebied van de wet (mits voldaan aan de drie hierboven opgesomde cumulatieve voorwaarden).⁴⁰ Waar Nederland, net als de richtlijn in artikel 2§2 f) aldus een termijn van drie maanden voorzag voor de uitsluiting, maakte de Belgische wetgever gebruik van de hierboven aangehaalde mogelijkheid om de werkingssfeer van de richtlijn uit te breiden alsook om (met het oog op de rechtszekerheid) de notie ‘onbetekenende kosten’ wettelijk te definiëren.

Geoorloofde debetstanden op een rekening die binnen een maand dienen te worden afgelost, worden anders dan door de richtlijn voorzien in België, net als in Nederland, slechts gedeeltelijk uit het toepassingsgebied van de wet gesloten.⁴¹

België kent niet zoals Nederland een uitzondering voor kredieten die door werkgevers aan werknemers worden verstrekt. Hiermee heeft België het bereik van de regels uit de Richtlijn Consumentenkrediet uitgebreid.

(B.) Gedeeltelijke uitsluitingen uit de richtlijn.

In **Nederland** is geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de Richtlijn Consumentenkrediet biedt om een uitzondering te maken op de regels voor het verstrekken van kredieten beneden de €200.⁴² De regels zijn aldus integraal van toepassing op dergelijke ‘micro-kredieten’.

In **België** zijn kredieten voor bedragen beneden de €200 slechts gedeeltelijk uitgezonderd van de WCK.⁴³

2.5 Vergunningplicht en eisen aanbieden krediet

2.5.1 De vraag of er krediet wordt aangeboden en of de wettelijke regels van toepassing zijn, is van belang omdat voor het aanbieden van krediet in zowel in Nederland en in België in beginsel een vergunning (van de Autoriteit Financiële Markten)⁴⁴, respectievelijk een erkenning voor kredietgevers (van de Minister van Economische Zaken)⁴⁵ vereist is. In Nederland is ook voor het bemiddelen in krediet en adviseren met betrekking tot krediet een vergunning vereist (van de Autoriteit Financiële Markten). De activiteit van kredietbemiddeling is in België onderworpen aan een inschrijving bij de Minister van Economische zaken.⁴⁶

³⁹ De artikelen 4:19, 4:22, 4:33 en 4:35 van de Wet op het financieel toezicht zijn wel van toepassing.

⁴⁰ Zie artikel 3, §1, 3° WCK. Deze derde voorwaarde (kosten lager dan 50 EUR per jaar) vormt de omzetting van de notie ‘onbetekenende kosten’ uit artikel 2§2 f) van de richtlijn. Gelet op de rechtszekerheid kan men deze invulling toejuichen. Het artikel specificeert de indexeringswijze van dit bedrag.

⁴¹ Zie artikel 3, §2 WCK.

⁴² Artikel 2 lid 2 sub c Richtlijn Consumentenkrediet.

⁴³ Zie artikel 3, §2 WCK voor de toepasselijke bepalingen.

⁴⁴ Artikel 2:60 Wet op het financieel toezicht.

⁴⁵ Zie artikel 74 WCK.

⁴⁶ Zie artikel 77 WCK.

2.5.2 Voor het verkrijgen van de vergunning, respectievelijk erkenning moet de kredietgever in de beide landen aan verschillende vereisten voldoen. Zo zullen in **Nederland** de dagelijks beleidsbepalers van de aanbieder deskundig moeten zijn.⁴⁷ De dagelijks beleidsbepalers, medebeleidsbepalers en leden van toezichthoudende organen zullen betrouwbaar moeten zijn.⁴⁸ Of een persoon deskundig en/of betrouwbaar is, wordt getoetst door de Autoriteit Financiële Markten.⁴⁹ De aanbieder van krediet moet ervoor zorgen dat werknemers en andere natuurlijke personen die zich onder verantwoordelijkheid van de aanbieder bezighouden met het verlenen van financiële diensten aan consumenten vakbekwaam zijn.⁵⁰ Werknemers zullen bijvoorbeeld bepaalde diploma's moeten hebben op het gebied van consumentenkrediet. De inrichting van de bedrijfsvoering van de aanbieder dient ook aan bepaalde vereisten te voldoen. Er zal een adequaat beleid moeten zijn met betrekking tot de integrale bedrijfsvoering en de zeggenschapsstructuur moet niet ondoorzichtig zijn of een belemmering vormen voor het toezicht.⁵¹ De aanbieder van krediet zal zich ook moeten aansluiten bij het Bureau Krediet Registratie en het Klachteninstituut financiële dienstverleners.⁵² Aanbieders van krediet uit andere lidstaten die in Nederland krediet willen aanbieden, zullen in Nederland een vergunning moeten aanvragen.⁵³

2.5.3 In **België** liggen de vereisten inzake erkenning (onder meer inzake goed gedrag en zeden, netto-actief, liquiditeitsratio, edm.) vervat in artikel 75 WCK. Belangrijk is dat, in tegenstelling tot in Nederland, vakbekwaamheid, deskundigheid en scholing van het personeel niet expliciet vereist is door de wet. Bij de aanvraag om erkenning wordt met betrekking tot die kredietvormen voor de uitoefening waarvan een erkenning vereist is, een model van de kredietovereenkomsten gevoegd. Het modelcontract moet beantwoorden aan alle bepalingen waarin de WCK voorziet. Kredietinstellingen die ressorteren onder een andere Lid-Staat van de Europese Gemeenschap en die op grond van hun nationaal recht consumentenkrediet mogen verlenen in hun land van herkomst worden in België evenwel vrijgesteld van het erkenningsvereiste.

2.6. Gedragsregels bij het aanbieden van krediet.

2.6.1 Kredietaanbieders moet zich bij het aanbieden van krediet aan gedragsregels houden.⁵⁴ De Autoriteit Financiële Markten ziet als toezichthouder toe op de naleving van deze regels in **Nederland**. Een aanbieder van krediet in Nederland zal, voordat de kredietovereenkomst wordt gesloten, bijvoorbeeld de kredietwaardigheid van de consument moeten nagaan. Hiervoor zal de kredietaanbieder informatie moeten inwinnen bij de consument, waaronder informatie over de vaste inkomsten en uitgaven.⁵⁵ De aanbieder gaat na of de consument andere lopende kredietovereenkomsten heeft met bijbehorende lasten en of de consument aan de betalingsverplichtingen onder die (eventuele) andere kredietovereenkomsten voldoet. De aanbieder zal het register bij het Bureau Krediet Registratie moeten raadplegen. Ook aanbieders die grensoverschrijdend of door middel van een bijkantoor in Nederland krediet aanbieden, zullen zich moeten aansluiten bij dit Bureau. Als de aanbieder constateert dat het, gelet op de (financiële) situatie van de consument, onverantwoord is voor de consument de kredietovereenkomst te sluiten, gaat de aanbieder geen kredietovereenkomst aan.⁵⁶ Als de aanbieder van krediet zich niet aan deze regels houdt, kan de Autoriteit Financiële Markten maatregelen nemen, zoals het opleggen van een boete.⁵⁷

⁴⁷ Artikel 4:9 Wet op het financieel toezicht.

⁴⁸ Artikel 4:10 Wet op het financieel toezicht.

⁴⁹ Is een persoon eenmaal op betrouwbaarheid getoetst door de Autoriteit Financiële Markten of door De Nederlandsche Bank, dan staat de betrouwbaarheid op grond van artikel 4:10 Wet op het financieel toezicht buiten twijfel, zolang er geen wijziging is geweest in de relevante feiten en omstandigheden.

⁵⁰ Artikel 4:9 lid 2 Wet op het financieel toezicht.

⁵¹ Artikel 4:13 en 4:15 Wet op het financieel toezicht.

⁵² Artikel 4:17 en 4:32 Wet op het financieel toezicht.

⁵³ Aanbieders met een bankvergunning worden hier buiten beschouwing gelaten.

⁵⁴ In deze bijdrage wordt niet ingegaan op de gedragsregelen inzake reclame. Zie hierover voor België: M. DE MUYNCK, "Consumentenkrediet. De wet van 13 juni 2010 gewikt en gewogen", *CABG* 2011, n°1, 23-34.

⁵⁵ Artikel 4:34 Wet op het financieel toezicht.

⁵⁶ Artikel 4:34 Wet op het financieel toezicht.

⁵⁷ Artikel 1:80 Wet op het financieel toezicht.

Daarnaast kunnen er gevolgen zijn in de civielrechtelijke verhouding met de consument. Dit kan bijvoorbeeld resulteren in een verplichting tot schadevergoeding.

Om overkreditering te voorkomen, zal de kredietgever criteria vastleggen op basis waarvan kredietaanvragen worden beoordeeld.⁵⁸ De norm dat overkreditering moet worden voorkomen is een open norm waar iedere aanbieder van krediet zelf invulling aan moet geven. De Autoriteit Financiële Markten ziet de normen die zijn neergelegd in bepaalde gedragscodes als een minimale invulling van deze norm.⁵⁹ Een voorbeeld hiervan is de gedragscode consumptief krediet van de Nederlandse Vereniging van Banken en de gedragscode van de Vereniging van Financieringsmaatschappijen in Nederland.⁶⁰ Aanbieders van krediet in Nederland zullen dus minimaal de (leef)normen uit die gedragscodes moeten hanteren. Als een kredietgever ook adviseert (dit is geen vereiste) is de kredietgever verplicht om bepaalde informatie in te winnen en het advies te baseren op de ingewonnen informatie.⁶¹

2.6.2 De Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie treedt in **België** op als toezichhoudende overheid inzake de gedragsregels. De kredietgever, die gehouden is tot een informatie-inwinningsverplichting⁶², mag slechts een kredietovereenkomst sluiten wanneer hij, gelet op de gegevens waarover hij beschikt of zou moeten beschikken, onder meer op basis van de raadpleging van de Centrale voor kredieten aan particulieren en op basis van de zonet aangehaalde informatie-inwinningsverplichting, redelijkerwijze moet aannemen dat de consument in staat zal zijn de verplichtingen voortvloeiend uit de overeenkomst, na te komen.⁶³ Anders dan de facultatieve adviesvereiste in Nederland, is de verstrekking van advies aan de consument in België imperatief. De kredietgever en de kredietbemiddelaar zijn naast de onthoudingsverplichting indien geconfronteerd met een niet-kredietwaardige consument, verplicht om voor de kredietovereenkomsten die zij gewoonlijk aanbieden of waarvoor zij gewoonlijk bemiddelen, het krediet te zoeken dat qua soort en bedrag het best is aangepast, rekening houdend met de financiële toestand van de consument op het ogenblik van het sluiten van de kredietovereenkomst en met het doel van het krediet.⁶⁴ De richtlijnconformiteit van deze bepaling maakt het voorwerp uit van discussie.⁶⁵ Wanneer bovenstaande verplichtingen worden miskend, kan de consument geheel of gedeeltelijk worden ontslagen van nalatighedsinteressen of kunnen zijn verplichtingen verminderd worden tot het geleende bedrag.⁶⁶ Kredietgevers en kredietbemiddelaars die de verplichting tot het zoeken van het meest gepaste krediet miskennen riskeren tevens een strafrechtelijke sanctie.⁶⁷

2.7 Informatieverstrekking aan consumenten

2.7.1 Precontractuele informatieverstrekking

Voordat de consument een kredietovereenkomst aangaat, moet de consument voldoende informatie ontvangen om de kredietovereenkomst op adequate wijze te kunnen beoordelen. Het is de bedoeling dat de consument op een transparante, heldere manier wordt geïnformeerd zodat hij kan beoordelen of het aangaan van de kredietovereenkomst met de bijbehorende voorwaarden gewenst is. De consument zal daarom een gestandaardiseerd formulier (SECCI⁶⁸) ontvangen dat in de Europese Unie door alle aanbieders van krediet moet worden gebruikt.⁶⁹

⁵⁸ Artikel 115 Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft.

⁵⁹ Zie hierover informatie op de website van de Autoriteit Financiële Markten, www.afm.nl.

⁶⁰ De gedragscode consumptief krediet van de Nederlandse Vereniging van Banken is te vinden op www.nvb.nl en de gedragscode consumptief krediet van de Vereniging van Financieringsmaatschappijen in Nederland is te vinden op www.vfn.nl.

⁶¹ Artikel 4:23 Wet op het financieel toezicht.

⁶² Zie artikel 10 WCK

⁶³ Zie artikel 15, lid 2 WCK

⁶⁴ Zie artikel 15, lid 1 WCK.

⁶⁵ Zie ondermeer: M. DE MUYNCK en R. STEENNOT, "De nieuwe wet consumentenkrediet en de kredietopeningen: een afdoende bescherming voor de consument?", *TBH 2011/3*, 191- 214.

⁶⁶ Dit met behoud van het voordeel van betaling in termijnen en onverminderd ander gemeenrechtelijk verhaal.

⁶⁷ Zie artikel 101§1, 21° WCK.

⁶⁸ SECCI is het Engelse acroniem voor "Standard European Consumer Credit Information".

⁶⁹ Het formulier dat moet worden gebruikt is opgenomen in bijlage II bij de Richtlijn Consumentenkrediet.

Gebruik van dit standaardformulier is verplicht zodat de consument eenvoudig aanbiedingen van kredietaanbieders uit verschillende lidstaten kan vergelijken. In het formulier zijn diverse gegevens opgenomen met betrekking tot de identiteit en de contactgegevens van de aanbieder van het krediet en de belangrijkste kenmerken van het krediet zoals het totale kredietbedrag, het soort krediet en de duur van de kredietovereenkomst. De consument moet worden geïnformeerd over alle kosten verbonden aan het krediet. Dit betekent dat de consument informatie moet krijgen over de rente, maar ook over eventuele notariskosten en kosten in het geval er sprake zou zijn van een betalingsachterstand. De consument wordt tevens geïnformeerd over bijzonderheden zoals de mogelijkheid om de kredietovereenkomst te herroepen en de mogelijkheid om het krediet vervroegd af te betalen. Bij kredieten die via een middel van communicatie op afstand worden gesloten kan de verstrekking van de Standaardinformatie worden uitgesteld tot *onmiddellijk na* het sluiten van de overeenkomst indien de sluiting van het krediet (1) op verzoek van de consument (2) via een middel van communicatie op afstand geschiedt én (3) het onmogelijk blijkt de informatie voorafgaandelijk over te maken.⁷⁰ De verstrekking van voornoemde precontractuele informatie loopt in België en Nederland grotendeels gelijk (ingevolge de dwingende harmonisatie).⁷¹

De aanbieder van krediet verstrekt de consument tevens een passende toelichting bij de precontractuele informatie.⁷² De toelichting moet worden afgestemd op de wensen en behoeftes van de consument. De toelichting kan schriftelijk of mondeling worden gegeven.⁷³

Omdat de precontractuele informatie behoorlijk uitgebreid is, is een toelichting in **Nederland** niet altijd noodzakelijk. Mocht de consument hier echter toch behoefte aan hebben, dan is de kredietgever verplicht die toelichting te geven. De Nederlandse wetgever acht hier een klantgerichte aanpak van belang, zodat in de wetgeving niet nader is gespecificeerd in welke gevallen een toelichting moet worden gegeven. In de literatuur is hier wel kritiek op geleverd omdat nu voor de kredietaanbieder niet duidelijk is in welke gevallen een toelichting moet worden gegeven en wanneer deze als passend kan worden beschouwd.⁷⁴

In **België** zijn kredietaanbieders altijd verplicht om een passende toelichting te geven. De WCK verlangt van de kredietgevers en, in voorkomend geval, de kredietbemiddelaars dat ze de consument een passende toelichting verstrekken om hem in staat te stellen te beoordelen of de voorgestelde kredietovereenkomst aan zijn behoeften en financiële situatie beantwoordt, zo nodig door de standaardinformatie, de voornaamste kenmerken van de voorgestelde producten en de specifieke gevolgen hiervan voor de consument toe te lichten, met inbegrip van de gevolgen indien de consument niet betaalt.⁷⁵ Hoewel de wetgever dit, anders dan in Nederland, niet expliciet heeft bepaald, dient aangenomen te worden dat de toelichting eveneens schriftelijk kan geschieden.

Niet helemaal duidelijk is, is of de richtlijn ertoe verplicht dat in alle gevallen een toelichting moet worden gegeven, zoals in België het geval is, nu de richtlijn bepaalt dat de lidstaten erop toe zien dat een passende toelichting wordt verstrekt "zo nodig" door de precontractuele informatie, de voornaamste kenmerken van de voorgestelde producten en de specifieke gevolgen hiervan voor de consument toe te lichten.

2.7.2 Totstandkoming en inhoud van de kredietovereenkomst

De informatie die in de kredietovereenkomst moet worden opgenomen, is grotendeels gelijk aan de precontractuele informatie. Dat is ook voor de hand liggend omdat de consument op het moment dat de kredietovereenkomst wordt gesloten al geïnformeerd moet zijn over alle belangrijke aspecten van de kredietovereenkomst.

⁷⁰ De onmogelijkheid de informatie ter gelegener tijd voordat de consument gebonden is te verstrekken, dient evenwel restrictief te worden geïnterpreteerd. Immers, indien een overeenkomst wordt aangegaan via mail, d.i. ongetwijfeld een communicatiemiddel op afstand, valt moeilijk te argumenteren dat de informatie niet eveneens per kerende mail, d.i. een duurzame drager, ter beschikking van de consument kan worden gesteld.

⁷¹ In Nederland wordt een aangepaste versie van het formulier gebruikt voor het aanbieden van effectenkrediet. In België geldt geen dergelijke bepaling.

⁷² Artikel 112 lid 7 Besluit Gedragstoezicht en artikel 7:60 van het Burgerlijk Wetboek. Deze regels implementeren artikel 5 lid 6 van de Richtlijn Consumentenkrediet.

⁷³ *Kamerstukken I 2010/11, 32339, nr. C, p. 12.*

⁷⁴ H.J. Bodifée, "Implementatie van de richtlijn inzake consumentenkrediet" *Tijdschrift voor Financieel recht* 2010, p. 80-81.

⁷⁵ Zie artikel 11, §4 WCK.

De kredietovereenkomst moet in duidelijke en beknopte vorm alle noodzakelijke informatie bevatten over de rechten en plichten die voor de consument daaruit voortvloeien.⁷⁶ Er is geen verplicht standaard formulier dat moet worden gebruikt voor de kredietovereenkomst zelf. Wel moet de kredietovereenkomst op papier of op een andere duurzame drager worden opgesteld.⁷⁷

Ter vermindering van identiteitsfraude door de kredietnemer, dient de kredietgever in **België** de identiteitgegevens (identiteitskaart of verblijfsvergunning) van de kredietnemer alsook zekerheidssteller na te gaan.⁷⁸ Het krediet wordt gesloten door de ondertekening van de overeenkomst door alle contracterende partijen. Zolang de ondertekening van de kredietovereenkomst geen feit is, mag geen betaling worden gedaan door de kredietgever aan de consument, noch door de consument aan de kredietgever.⁷⁹ Deze bepaling beoogt te verhinderen dat de consument onder druk zou worden gezet om de overeenkomst te ondertekenen. De consument dient zijn (elektronische) handtekening te laten voorafgaan door de vermelding “*Gelezen en goedgekeurd voor ..EUR terug te betalen*”. Bij de kredietopening dient de consument zijn handtekening te laten voorafgaan door “*Gelezen en goedgekeurd voor ..EUR op krediet*”. Voornoemd formalisme tracht de consument bewust te maken van de draagwijdte van de door hem aangegane verbintenissen. Ook de datum en locatie van de contractsluiting moeten door de consument worden vermeld (ter vermijding van het antidateren of het verdoezelen van een buiten de overeenkomst gesloten kredietovereenkomst). De kredietovereenkomst van bepaalde duur met aflossing van kapitaal is slechts voltrokken zodra er een aflossingstabel werd overhandigd aan iedere overeenkomstsluitende partij met een onderscheiden belang.⁸⁰ Elke *overeenkomstsluitende partij* die een onderscheiden belang heeft alsook de kredietbemiddelaar (die geen partij is), dient een exemplaar van de overeenkomst te ontvangen.

In **Nederland** zal de kredietgever de consument ook identificeren.⁸¹ Het vereiste dat de kredietovereenkomst moet worden aangegaan bij akte is sinds de implementatie van de richtlijn vervallen.⁸² Wel moet een exemplaar van de overeenkomst aan de consument worden verstrekt en de kredietgever moet ook zelf ook een exemplaar houden.⁸³ Nederland heeft in vergelijking met België dus iets minder formaliteiten waar aan moet zijn voldaan.

2.5.3. Periodieke informatieverplichtingen

Nadat de kredietovereenkomst is gesloten, gelden er voor de aanbieder van het krediet nog bepaalde informatieverplichtingen. De consument zal op de hoogte moeten worden gebracht van wezenlijke, voor de consument relevante wijzigingen. Dit betekent dat de consument in ieder geval op de hoogte moet worden gebracht van wijzigingen in de rente.⁸⁴ Daarbij moet worden aangegeven wat de consument moet betalen vanaf het moment dat de rentewijziging ingaat. Als het aantal of de frequentie van betalingen wijzigt, wordt dit vermeld. Als de consument hierom verzoekt, verstrekt de aanbieder van het krediet de consument een gespecificeerd overzicht van het uitstaand saldo. Op verzoek van de consument moet ook een gespecificeerde afrekening worden verstrekt tot een jaar na de afwikkeling van de kredietovereenkomst. Als de consument een kredietovereenkomst voor een bepaalde periode heeft gesloten en de consument aflossingen verricht op deze kredietovereenkomst, kan de consument op elk moment verzoeken om een (gratis) overzicht in de vorm van een zogeheten aflossingstabel, waarin te betalen bedragen, betalingstermijnen en voorwaarden worden opgenomen.⁸⁵

⁷⁶ Overweging 31 bij de Richtlijn Consumentenkrediet.

⁷⁷ Artikel 10 Richtlijn Consumentenkrediet en artikel 7:61 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 14, §2 WCK.

⁷⁸ Artikel 17 WCK.

⁷⁹ Artikel 16 WCK.

⁸⁰ Zie artikel 14§1 lid 2 WCK en *Parl. St.* DOC. 52 2468/001, 36. De Europese Commissie bevestigde dat desgevraagd dat de totstandkoming van de kredietovereenkomst buiten het geharmoniseerde gebied valt.

⁸¹ Artikel 3 Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme.

⁸² Dit was opgenomen in artikel 30 lid 1 van de Wet op het consumentenkrediet.

⁸³ Artikel 7:61 lid 1 BW.

⁸⁴ Zie artikel 30, §3 WCK voor België en artikel 7:62 Burgerlijk Wetboek voor Nederland

⁸⁵ Artikel 7:61 van het Burgerlijk Wetboek.

3. Conclusie

De Richtlijn Consumentenkrediet tracht, door bepaalde aspecten van de wettelijke bepalingen inzake consumentenkrediet te harmoniseren, een aantal bestaande belemmeringen op de Europese markt voor consumentenkrediet op te heffen en concurrentievervalsing te vermijden.⁸⁶ Op basis van een vergelijking van enkele regels voor kredietverstrekkers die gelden in Nederland en in België, kan geconcludeerd worden dat de implementatie van de Richtlijn Consumentenkrediet in Nederland en in België, slechts heeft geleid tot een beperkte harmonisatie van het totaal aantal regels dat geldt voor kredietverstrekkers. Dit lijkt tot gevolg te hebben dat het door de Richtlijn Consumentenkrediet beoogde resultaat slechts tot op zekere hoogte wordt bereikt.

Voor kredietgevers geldt dat als zij zowel in Nederland als in België krediet willen aanbieden, voor beide landen moet worden nagegaan of er een vergunning is vereist, waarbij de vergunningsvereisten in ieder geval verschillend zijn. Daarnaast zal de kredietgever zich in Nederland aan andere gedragsregels moeten houden dan in België. Omdat zelfs de vereisten voor de inhoud van de kredietovereenkomst verschillend zijn, kan het gevolg zijn dat per land een andere kredietovereenkomst wordt gebruikt. Op eenvoudige wijze, grensoverschrijdend krediet aanbieden is dan ook voorlopig niet aan de orde.

Goed geïnformeerde en kritisch ingestelde consumenten kunnen de motor vormen van de competitieve, door de opstellers van de Richtlijn Consumentenkrediet beoogde interne kredietmarkt.⁸⁷ Echter, ook vanuit consumentenperspectief is er nog geen sprake van een eenvoudige vergelijking tussen alle door kredietgevers in Europa aangeboden kredieten. Consumenten "shoppen" nauwelijks voor krediet⁸⁸, laat staan dat ze dit grensoverschrijdend doen (dit niettegenstaande de toegenomen mogelijkheden om elektronisch te contacteren).

Het (grensoverschrijdend) vergelijken van kredieten is met de implementatie van de Richtlijn Consumentenkrediet, vooral door het gebruik van standaard precontractuele informatie, eenvoudiger geworden. Echter, een vergelijking van de Nederlandse en Belgische regelgeving maakt duidelijk dat, naast taalbarrières, de fysieke afstand tussen de kredietgever en de consument, ook de fragmentatie van de regelgeving in de diverse lidstaten, ingevolge de onvolledige harmonisatie, diverse interpretatie en in de richtlijn geboden aan de lidstaten geboden manoeuvreerruimte een belangrijke rol speelt. Onder meer doordat de gedragsregels waar kredietaanbieders zich in Europese landen aan moeten houden nog op vele aspecten verschillend zijn, kan het voor de consument ook moeilijk zijn om te beoordelen welk krediet bij welke aanbieder in de situatie van de consument, het meest geschikt is. Harmonisatie van de vergunningplicht en de vereisten voor het verkrijgen van een vergunning, het harmoniseren van de gedragsregels voor aanbieders van krediet in Europa en de mogelijkheid om op basis van een in één van de lidstaten verleende vergunning in de Europese Unie krediet aan te bieden zou een praktische volgende stap kunnen zijn. Europese coördinatie is, in afwachting van de verdere vervolmaking van de Interne markt, naar ons aanvoelen echter onvermijdelijk wil men een onwenselijke fragmentering van de Europese markt voor consumentenkrediet verhinderen. Verordening (EG) Nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 27 oktober 2004 betreffende samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming dient hier te worden vermeld.⁸⁹ Naast informatie-uitwisseling⁹⁰ en coördinatie van het markttoezicht en de handhavingsactiviteiten door de bevoegde autoriteiten,⁹¹ expliciteert de Verordening immers ook de mogelijkheid tot de gecoördineerde ontwikkeling van normen, methodologieën en richtsnoeren voor met de handhaving van consumentenbelangen belaste ambtenaren inzake consumentenvoorlichting en- advisering.⁹²

⁸⁶ Zie artikel 1 en overweging 4 en 6 bij de richtlijn.

⁸⁷ Zie terzake bijvoorbeeld overweging 8 en 9 bij de richtlijn consumentenkrediet.

⁸⁸ Voor een onderzoek, zie EIM, *Overkreditering aan banden: onderzoek naar de effectiviteit van beleid om overkreditering tegen te gaan*, Zoetermeer, 2007.

⁸⁹ *Pub. L.* 9 december 2004, aflevering 363, 1 zoals onlangs gewijzigd door Verordening (EU) Nr. 954/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 14 september 2011 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 betreffende samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming, *Pub.L.* 4 oktober 2011, afl. 259, 1 (hierna "Verordening").

⁹⁰ Artikel 26 van de richtlijn voorziet in een verplichting voor de lidstaten tot kennisgeving van de invulling van (bepaalde maar niet alle!) regelgevende opties.

⁹¹ Zie artikel 9, §1 van de Verordening.

⁹² Zie artikel 16, §1 e)° artikel 17, §1 van de Verordening.

Financial Law Institute

The **Financial Law Institute** is a research and teaching unit within the Law School of the University of Ghent, Belgium. The research activities undertaken within the Institute focus on various issues of company and financial law, including private and public law of banking, capital markets regulation, company law and corporate governance.

The **Working Paper Series**, launched in 1999, aims at promoting the dissemination of the research output of the Financial Law Institute's researchers to the broader academic community. The use and further distribution of the Working Papers is allowed for scientific purposes only. Working papers are published in their original language (Dutch, French, English or German) and are provisional.